

SİMİT VE PEYNİR'le "BİLİMİNSANI ÖYKÜLERİ"

Niels Bohr

1885 - 1962

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersözlü

Yıl 1899, Danimarka'nın başkenti Kopenhag'dayız. Bohr kardeşler sık sık yaptıkları gibi, okuldan sonra sokakta arkadaşlarıyla top oynuyor...

Niels de, kendisinden iki yaş küçük kardeşi Harald da futbol oynamayı çok seviyorlardı ve bu spora çok yatkınlardı...

Ama bu sevgileri, okulda derslerini aksatmalarına neden olmaz.

Gerçekten de iki kardeş okulda da son derece başarılıdır. Ancak Niels'in felsefeye, matematiğe ve fiziğe karşı özel bir ilgisi vardır.

Yıllar geçer. Bohr kardeşler hem eğitimlerini sürdürüp Kopenhag Üniversitesi'ni parlak derecelerle bitirirler hem de top oynamaya devam ederler. Öyle ki ileride ünlü bir matematik profesörü olacak olan Harald Bohr, bir süre Danimarka milli futbol takımında bile görev alır. Niels Bohr'u da daha değişik bir gelecek beklemektedir. Üniversite boyunca fiziğe olan ilgisi giderek yoğunlaşan kahramanımız, bir burs kazanarak İngiltere'ye, dönemin ünlü biliminsanı Ernest Rutherford'un yanına gider. Burada fiziğin özel bir dalına, atom fiziğine yoğunlaşacaktır.

Rutherford bir süre önce önemli bir atom kuramı geliştirmişti. Bohr, ondan çok şey öğrenir.

Kuramınızdan çok etkilendim Bay Rutherford.

Teşekkür ederim Bay Bohr. Ancak şunu unutmayın ki genç bir biliminsanı olarak göreviniz sizden önce yapılanlardan etkilenmekten öte, onları geliştirmek, daha ileri aşamalara ulaştırmaktır!

Rutherford Amca'dan genç biliminsanlarına öğütler dinlediniz!

E, ne var bunda? Konunun önemine dikkat çekiyor işte Böyle böyle geliyor bilim.

Niels Bohr 1912 yılında ülkesine döner ve Rutherford'un atom kuramı üzerinde çalışmaya başlar...

Bay Rutherford haklı. Geliştirdiği kuramda açıklanamayan bazı noktalar var. Öncelikle şu elektronların nasıl olup da çekirdek üzerine düşmediklerini anlamamız gerekiyor.

Neymiş, neymiş?

Dur bakalım, ben de anlamadım henüz...

Rutherford'un atom modelinde elektronlar atom çekirdeğinin çevresinde dönüyordu. Ancak klasik fizik yasalarına göre buna olanak yoktu. Yani elektronlar erinde sonunda çekim kuvvetine kapılıp atom çekirdeğine düşmek zorundaydı...

Dünya ve Ay mı bunlar Peynir?

Hayır Simit'çğim. Çekirdeği ve çevresinde dolaşan tek elektronuyla bir hidrojen atomu o.

Ancak elektronların havaya atılan bir topun yere düşmesi gibi, çekirdeğin üzerine düşmediği de açıktı. Atomların kararlılıklarını bozmadan durabildikleri biliniyordu. Yani ya Rutherford'un kuramı yanlıştı ya da ortada açıklanması gereken başka bir gerçek vardı!

Bunun tek bir nedeni olabilir. Klasik fizik yasaları atomlar düzeyinde geçerli değil!

Yani?

Yani az önce Bohr, atomlara özel yeni fizik yasalarının var olması gerektiğini fark etti Simit'çğim!

Niels Bohr böylece uzun yıllar sürecektir araştırmalarına başlamış oldu. Düşüncelerini dönemin ünlü kuramsal fizikçilerle de paylaştı. Onlarla tartıştı, zaman zaman birlikte çalıştı. Sonunda yeni bir atom kuramı ortaya koymayı başardı.

Aa! Tanıyorum bu saçları kabarık adamı. Albert Einstein bu!

Evet. Kuramsal fizik deyince onun adını anmamak mümkün değil!

Niels Bohr, kuramsal fizik alanında bir devrim yapmıştı. Çalışmaları, döneminin biliminsanlarının atomların bilinmeyen bir dünyası olduğunu ve o dünyaya ait fizik yasaları üzerinde çalışılması gerektiğini fark etmelerini sağladı. Bunun sonucunda da 20. yüzyıl boyunca atomların pek çok sırrı açığa çıkarıldı.

Geliştirdiği yeni atom kuramıyla 1922 yılında Nobel Fizik Ödülünü kazanan Niels Bohr, yaşamının sonuna kadar bilime hizmet etmeyi sürdürdü.

Bravo Bohr Amca'ya! Ayrıca itiraf edebilirim artık, güzel ortaydı.

Hah! Geç de olsa hakkını verdin ya, sana da bravo Simit'çğim!